

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Cap. 1. De Patriarchis in communi, & eorum præcedentiis, ac priuilegiis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98615)

DE VERA PATRIARCHALIVM SEDIUM ERECTIONE.

TITVLVS TERTIVS.

SVMMARIVM.

1 Patriarcha maximus, veri, & primarij quatuor sunt post sanctissimum Papam, qui est Patriarcha Patriarcharum, videlicet Constantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, & Hierosolymitanus.
2 Patriarcha ideo quatuor sunt post Summum Pontificem, quia quatuor Evangelistarum in Ecclesia Dei vices gerunt.
3 Patriarchales tres tantum Ecclesia à principio fuerunt.
4 Romana Ecclesia Patriarchali honore fungitur, quia ad eam iubente Domino ex Antiochia Cathedram suam transfudit Petrus.
5 Alexandrina Ecclesia Patriarchali honore fungitur, quia B. Petri nomine à Marco Evangelista eius discipulo consecrata est.
6 Antiochena Ecclesia Patriarchali honore fungitur, quia prima fuit beati Petri sedes.
7 Constantinopolitana Ecclesia à Summis Pontificibus Patriarchali honore Imperatorum precibus datus est, ut scilicet post Romanum Pontificem primatus haberet honorem.
8 Hierosolymitanus Episcopus quartum Patriarchalis sessionis locum, & honorem habuit.
9 Hierosolymitana Ecclesia, si antiquitas spectetur, omnes ac etiam Romanam videtur excedere.
10 Episcopus primus fuit S. Iacobus in Hierosolymitana Ecclesia constitutus.
11 Antiochia primus sedis B. Petrus antequam Romam cathedram transferret.
12 Urbis Regia, quae in Orbe fuerint celebres ostenditur.
13 Patriarchalis dignitatis titulus Romana, Alexandrina, & Antiochena Ecclesijs à principio datus fuit, habito respectu ad honorem Cathedrae beati Petri.
14 Romana Ecclesia quare Primatum obtineat, ostenditur.
15 Alexandrina Ecclesia ideo praecedit Antiochenam antiquiorem, quia Augustalis dicebatur, & magnificentia praeter ceteris insignis.
16 Antiochia princeps erat, & Metropolis totius Syriae.
17 Patriarchalis prerogativa, & dignitas primo, & immediate pendet ex Summorum Pontificum, & Con-

ciliorum auctoritate.

18 Patriarcha unde dicatur remissive.

19 Pallium Patriarchis Summus Pontifex tribuit, Archiepiscopi vero ab eisdem Patriarchis accipiunt.

20 Pallium à solo Romano Pontifice dari potest.

21 Patriarcha ex auctoritate sibi à Romano Pontifice concessa pallia Archiepiscopis concedunt.

22 Doctores referuntur, qui de pallij etymologia, & visis tractant.

23 Crucem elatam Patriarcha praefere libere possunt, praeterquam in Urbe Romana, aut ubique Summus Pontifex, vel eius Legatus de latere fuerit.

24 Archiepiscopi extra provinciam Crucem praefere non possunt.

25 Crux, quam Patriarcha ubique praefere libere ferre possunt, qualis esse debeat, ostenditur.

26 Appellari potest ad Patriarchas in omnibus causis suarum provinciarum.

27 Appellatio gradatim non omisso medio est interponenda.

28 Patriarchis iure ipso singulari prerogativa indulgetur, ut ad eos omisso medio in omnibus suarum provinciarum locis licite possit appellari.

29 Declaratur rex, in cap. antiqua, de privileg.

30 Patriarcha Regibus, alijsque Principibus superiorem non habentibus aequiparantur.

31 Patriarcha Summorum Pontificum privilegij, & prerogativis videntur.

32 Patriarchis Romani Pontificis insignijs & ornamentis uti fas est.

33 Legatus de latere insignijs, & ornamentis Romani Pontificis uti potest.

34 Patriarcharum iurisdictio in omnes Archiepiscopos, & Episcopos suos est ordinaria, & suprema.

35 Patriarcha possunt dispensare cum Episcopo, vel alio beneficiorum collatore sibi subiecto, qui ob malam beneficiorum collationem fuerat a Concilio suspensus.

36 Excommunicatus à suffraganeis suis absolvunt Patriarcha.

37 Privilegia, quae Patriarchis ex iure concessa repe-

riuntur, quatuor tantum primarijs, & veris competunt, non vero alijs, qui improprie hoc nomine vſitata voce appellari ſolent.

DE PATRIARCHIS in genere, & de eorum præcedentijs, potestate, & privilegijs.

C A P. I.

QUATUOR sunt primarij, veri, & maximi Patriarchæ, vltra Sanctiſſimum Papam, qui eſt Patriarcha Patriarcharum, videlicet Conſtantiopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, & Hieroſolymitanus, Durand. in rationali diuino lib. 2. cap. 1. num. 18. Hoſt. in ſum. tit. de auctoritate, & vſu palij nu. 4. Cathec. Roman. ex decreto ſacri Concilij Tridentini ſuſſu p. 7. editus par. 2. cap. 7. de Ordinis Sacramento num. 27. tit. de ſedibus antiquis Patriarcharum, Math. Pgoni. de præſtantia Patriarch. colum. 3. verſ. poſteaquam, & col. 4. verſ. ſi de primarijs, Cennar. variar. lib. 4. cap. 14. num. 13. Petr. Gambar. de officio Legati lib. 2. cap. 1. num. 13. Gregor. l. 12. verbo que ſe ſcilicet Patriarchas tit. 5. part. 1. Redan. de ſimon. p. 1. c. 16. num. 5. Petr. Gregor. in cap. conquerente, de off. Ordini. c. 2. num. 5. Anaſt. German. l. 2. de ſacro- rum immuni. capit. 5. num. 17. Et antequam de vniuerſi- cuiusque erectione diſtinctè, & in particulari aliquid dicamus, de eorum ordine, & præcedentia aliqua oportet breuiter prænotare. De Primatu Romanæ Eccleſiæ ſuper omnes alias immorandum non eſt, quia licet fremant hæretici, inter Catholicos certiffima eſt, & indubitata, plurimiſque antiquorum Canonum, & generalium Concilio- rum decretis conſuſio, vt infra probabimus. Quare ad alios deueniendi inquirenda eſt ratio cur eorum Eccleſiæ, Conſtantiopolitana ſcilicet, Alexandrina, Antiochena, & Hieroſolymitana Patriarchatus dignitate fuerint exornate: ponunt nonnulli in eo, quia quatuor Euangelistarum in Eccleſia Dei vices tenent, ad ſimilitudinem quatuor animalium, quæ Ioannes vidit in Apocal. cap. 4. 2 Vnde ad Patriarchas etiam deducere videtur Pontifex in cap. ſcriptum 40. in princip. de elect. & poſt Roman. conſil. vlt. hoc eſt ſermone Baſileæ habito nu. 20. ſcribit Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloſ. 41. num. 2. & ante eum Caſſan. in catalogo gloria mundi p. 4. conſid. 9. 3 Verum alij melius conſiderant tres tantum Eccleſias Patriarchales à principio fuiſſe, quas Beatus Petrus inſtituit, ſcilicet Romanam, Alexandrinam, & Antiochenam, quarum meminit tex. in cap. clerici, verſ. Patriarchæ, 21. diſt. 4 Romanam, quia ad eam, iubente Domino ex Anthiochia Cathedram ſuam tranſtulit Petrus, vt refertur in cap. per venerabilem, verſ. ſane qui filij ſint legitimi, tum quia Petri, & Pauli glorioſo martyrio coronata eſt, & ex alijs rationibus, quas expendemus infra hoc capite. 5 Alexandrinam, quia beati Petri nomine à Marco Euangelista eius diſcipulo conſecrata eſt. 6 Antiochenam, quia prima fuit beati Petri Sedes, ideo eius nomine eam celebrat Eccleſia, ibi-

demque primum Chriſtianorum nomen accepit initium, quæ omnia ex Anaſteto ponit Gratianus in cap. ſacroſancta, verſiculo prima ergo ſedes, 22. diſtinct. & deducitur ex antiquiſſimo Nicæn. Concilio cap. 6. refertur in cap. moſ antiquus, 65. diſtinct.

7 Poſtmodum idem honor Imperatorum præcibus Conſtantiopolitana Eccleſiæ à Summis Pontificibus datus eſt, vt ſcilicet poſt Romanum Pontificem Primatus honorem haberet, refertur in c. Conſtantiopolitana, 22. diſt. explicat late Cardin. Bel- larm. tom. 1. de Romano Pontif. lib. 1. cap. 24. & multi, quos refert Henric. in ſum. lib. 10. cap. 29. §. 1. & 2.

8 Deinde, quia moribus, & antiqua traditione Epico- po Hieroſolymitano (quævis Caſarea Archiepiſcopo ſuffraganeus eſſet) honos deferretur, vt ſederet ſtatim poſt Patriarchas, etiam ſupra ſuum Archiepiſcopum, huiusmodi honorem ſeruandum illi eſſe ſtatuit Nicæna Synodus, relata in d. c. quoniam moſ, 65. diſt. quia Hieroſolymitanus Epico- pus quatuor quidem Patriarchalis cœſionis locum, ac honorem habebat, non tamen propterea à ſubiectione Cæſarienſis, quæ Metropolitana erat, exemptus.

9 Verum huiusmodi ordo in prædictis Patriarchalibus Sedibus non rectè diſpoſitus eſſe videtur, quia in eis conſtituendis, vel attendimus antiquitatem Eccleſiarum: vel dignitatem fundatorum, aut Prælatorum, qui eis præſuerunt, vel locorum amplitudinem, vt conſiderare videtur Anaſteto in cap. illud, & in c. Epico- pi, 80. d. Si enim antiquitas attendatur Hieroſolymitana omnes, ac etiam Romanæ videtur excedere, eam enim pro totius Eccleſiæ matre proponit Regius vates David Pf. 109. verſ. 4.

10 Virgam virtutis tuæ emittet Dominus ex Sion, quod de Chriſti regno, & Euangelij prædicatione ex Patribus bene explicat Genebrard. ibidem, adducens auctoritates Iſai. cap. 2. verſ. 3. & Miche. cap. 4. verſ. 2. ex Sion exibit lex: & quia Chriſtus Dominus ab Hieroſolymis prædicandi Euangelium ſurſpexit exordium: vnde non immerito Beatus Clemens lib. 1. recognit. cap. 10. fol. 17. (ſi huiusmodi libros ab eo eſſe cœſcriptos vere aſſerere poſſimus) Hieroſolymitanum Epico- pum appellat Principem Epico- porum, dum ait Iacobus Epico- porum Principem, Sacerdotum Princeps orabat; Sic etiam in Conſtantiopolitano Concilio Theodoſij temporibus in epiſt. ad Eccleſiam Romanam dicitur Hieruſalem mater omnium Eccleſiarum.

11 Si vero Prælatorum dignitas ſpectetur, eadem Hieroſolymitana Eccleſia præferenda videbatur, quia ibi primus Epico- pus fuit S. Iacobus Apoſtolus frater Domini, & poſt eum Simon etiam Apoſtolus, & frater iplius Domini: vnde ſequitur Alexandrinam debere præcedere, in qua ſedit Marcus Apoſtolorum diſcipulus: immo & ipſam Romanam, omneſque alias videtur præcedere Antiochena, in qua Petrus Apoſtolorum Princeps primo ſedit, priuſquam Romam cathedram tranſferret, vt conſtat ex d. cap. ſacroſancta, verſ. tertio, text. optimus in cap. rogamus. 24. q. 1. & ex Patribus antiquis contra Onuphrium in addit. ad Platinam de vitis Pontificum tenentem prius Petrum Romam inſtituiſſe Sedem, diligenter comprobatur Cardinalis Caſar Baron. anno Chriſti 39. pag. mihi 311. & ex D. Hieron. Bedæ, Cano. Cordub. & Couar. plurimiſque alijs confirmat Henric. d. ca. 29. §. 1. littera D. Quæ rationes à fortiiori concludunt Conſtantiopolita-

nam præcedere non debuisset Antiochenam, & Hierosolymitanam, neque etiam Alexandrinam, quæ à Marco Euangelista nomine ipsius Petri fundata est, eique primus præfuit, unde primum locum post Romanam tenere probat *tex. in d. c. 54. crosancla.*

12 Si denique ad locorum amplitudinem attendamus, plures alias reperiremus Regias Vrbes, in quibus Imperatorum Sedes fuerunt: in Oriente scilicet, Nicomediam, ubi sedet Diocletianus. In Occidente Mediolanum, unde Maximianus Africam, & Italiam regebat, & Treuerim unde Constantinus Constantini pater Gallias, & Britannias gubernabat, vt profecquitur latius *Card. Bellarm. mihi epist. 52. inter opera s. Clementis fol. 361. ad med. & ante eum difficultatem sensit Cardin. in cap. antiqua, opposit. 1. & 2. de priuil. Mendoc. q. 4. scholast. §. 4. in 5. argum.* Tum etiam, quia in diuinis rebus statuendis hanc rationem ex loci amplitudine non attendi docet *Leo Pontifex epist. 54. secundum eundem Bellarm. loco proxime citato.*

13 Pro perfectiori igitur prædictorum resolutione à nobis inquirendum est, quare certis Ecclesijs titulus hic Patriarchalis dignitatis fuerit attributus, & deinde cur in illis tribus ciuitatibus potius, quàm alijs totius Orbis beatus Petrus Ecclesias eligi voluerit, quibus præhabitis facile constabit ordinem Patriarchalium Sedium supra positum recte constare. Ad Primum igitur respondetur à principio quando primis Patriarchis datus est, & attributus titulus Patriarchalis dignitatis, respectum habitum fuisse ad honorem Cathedralis beati Petri Principis Apostolorum, vt scilicet, & merito maior honor illis deferretur Ecclesijs, quas ipse per se crexit, & rexit, vel per discipulos erigi iussit, vt de Romana, Antiochena, & Alexandrina supra diximus: & ideo tres has solummodo à principio Patriarchales fuisse probat *dict. cap. sacrosancta, & late explicat Bellarm. dict. cap. 24. licet deinde alijs idem honor sit attributus, de quibus supra, & notauit Polydor. Virgil. loco citato.* Ad secundum respondetur fatendo beatum Petrum in illis tribus ciuitatibus potius, quàm alijs totius Orbis Patriarchales Ecclesias erigendo ad locorum amplitudinem, & dignitatem respexisse, vt scilicet in eis locis, in quibus erant Gentilium primates, primi essent legis Euangelicæ Prælati, ad abolendam idololatriam, & ad maiorem Christiani nominis gloriam, ac faciliorem Euangelij prædicationem, vt docent *Lucius Papa, Beatus Clement, & Anacletus in cap. 1. & per totum, 80. dist. & in ca. 1. dist. 99. eamque rationem late confirmat in eodem proposito Cardin. Baron. dict. tom. 1. pag. 310. cum sequentibus.*

14 Ex quibus iam facile constat iure optimo Ecclesiam Romanam obtinere Primatum super omnes alias vniuersi Orbis, tum propter auctoritatem Petri Apostolorum Principis, & ipsius Christi Vicarij, qui in eadem iubente Domino relicta Antiochia Sedem Apostolicam constituit, eamque martyrio suo, & Pauli coronauit, tum quia Roma Regia est Imperatorum Sedes, vt elegantissima *Hieronymi verba lib. 2. aduersus Iovinianum; in fine, demonstrant, Vrbs potens, Vrbs orbis domina, Vrbs Apostoli vocelaudata. Hinc Petrarca.* Hoc affirmo, inquit, quod totius humanae magnificentiae supremum domicilium Roma est, nec est vllus tam remotus terrarum angulus, qui hoc neget. Propter

ea idem *Petrarcha in inuestiua contra Gallum ait.* Roma mundi caput, Vrbiū Regina, sedes Imperij, arx Fidei Catholica, fons omnium memorabilium exemplorum. Nec mirum est, si aliqui, qui domi manentes illustres videbantur, Romæ pro nihilo habeantur, quemadmodum enim terræ flumina, quamuis ampla, & profunda, nomen amittunt mare ingressa, ita & Doctores domi clari, & inter suos egregij Romanam adeuntes Curiam inter maiores nomen amittunt.

15 Constat etiam ratio, quare Alexandrina Ecclesia præcedat Antiochenam; quamuis enim Antiochena crecta fuerit à Petro ante Alexandrinam, quæ eius nomine à Marco fuit instituta, quia tamen præfectura Alexandrina, quæ Augustalis dicebatur, ab Augusto suo nomine insignita, magnificentia præ cæteris ab eodem fuit nobilitata, & sex Aegypti prouincijs, & vniuerso eius Imperio ius dicebat, vt constat ex *tex. in l. 1. ff. de offic. Præfecti Augustalis*, quem diligenter exornat *Card. Baron. in Martyrol. die 20. Octobris in Beato Archenio*: merito superior erat præfectura Syriæ, ad quam Antiochia pertinebat, & consequenter eadem consideratione, primus etiam honos post Romanam Ecclesiam eius Patriarchis à Summis Pontificibus datus est, vt explicat idem *Baron. dict. to. 1. pag. 310.* Neque satis concludit alia ratio, quam affert *anno 46. Christi, pag. 407.* quæ etiam placuit *Cardinali Bellarm. citato loco caput. 24.* quod Alexandrina primum obtinet locum post Romanam, quia eam Marcus Petri nomine crexit, non enim ideo sequitur, quod debuit præcedere Antiochenam, cui Petrus ipse primò, & principaliter præfuit.

16 Deinde constat ratio, quare in illo principio, & tempore Anacleti Antiochena præcedebat Constantinopolitanam, quia tunc Constantinopolis non erat, quin Bizantina Ecclesia, etiam postquam Constantinopolitana dicta est, diu fuit semper Episcopatus sub Archiepiscopo Heracleensi; Antiochia vero tunc princeps erat, & Metropolis totius Syriæ, cui & Palaestina, & ipsa Hierosolyma subiacebat, vt aperte voluit significare Canon prædictus Nicænæ Synodus, relatus in *dict. cap. quoniam mos, 65. dist. 1.* dum constituens, vt Hierosolymorum Episcopo honor iste deferatur, addit, manente tamen Metropolitana ciuitati propria dignitate, vt explicat eleganter *Baron. dict. pag. 310. cum seq.*

17 Quare his ita præhabitis iam colliges rationem concedendi dignitatem ipsam Patriarchatus, vel prærogatiuas, & præcedentias inter easdem Ecclesias non necessario ex antiquitate singularum deducendam esse, sed ex pluribus alijs rationibus, ex quibus Pontifices moueri potuerunt, vt antiquiorem præferant nouiori, vel è conuerso, priuilegium enim, & prærogatiua hæc Patriarchalis dignitatis primò, & immediate pendet ex Summarum Pontificum, & Conciliorum auctoritate, vt probat *Leo Pontifex dict. epist. 52. in eisdem terminis, & in nostro proposito, & Anacletus quos refert Gratian. in cap. priuilegia 1. & 2. 25. quæst. 2.* Neque enim semper, & indistincte vera est regula de prioritate temporis, vt antiquior præferatur, sed ex alijs qualitatibus contrarium sæpe obseruatur, vt notant omnes in *reg. qui prior, lib. 6. & in caput. 1. de maior. & obedient. tex. optimus in l. 2. C. vt dignitatum ordo seruetur lib. 12.*

18 Omiffa etymologia, qua Patriarcha græca lingua *πατριάρχης*, id est, ſummus, ſeu princeps Patrum interpretatur, ut cum *Iſidoro* loquar lib. 7. etymolog. cap. 12. tranſcriptus in cap. cler. 21. diſt. omiffa etiam quaſt. illa an Patriarcha re, an vero nomine tantum differant à Primatibus, quam tetigimus ſupra tit. 1. cap. 6. num. 7. & 8. deueniendum eſt ad priuilegia innumera quidem & maxima, quæ ipſis Patriarchis ob eximiam, qua fruuntur dignitatem conceſſa ſunt.

19 Primum igitur Patriarchalis dignitatis priuilegium eſt quod à ſummo Pont. Patriarchis tribuitur pallium, quod eſt plenitudinis officij Pontificalis inſigne, Archiepiſcopo uero ab eodem Patriarchis accipiunt cap. antiquam 23. de priuileg. Abb. in rub. de auctoritate, & uſu pallij. 2. Lancelot. Comad. in templo omnium iudicium lib. 2. cap. 3. num. 19. & cap. 4. per totum. Non obſtat, quod pallium à ſolo Romano Pont. vniuerſaliter dari poteſt iuxta tex. in cap. niſi, de auctoritate, & uſu pallij, cum detur in ſignum plenitudinis poteſtatis, iuxta tex. in cap. ad honorem, illo tit. & in d. capit. antiquam, quæ poteſtatis plenitudo ab alio dari non poteſt, niſi ab Apoſtolica Sede, cuiusque Præſide Romano Pont. Petri ſucceſſore, à quo, tanquam à capite, in alios Prælatos tanquam membra, omnis profluat eccleſiaſtica iuriſdictio, cap. in nouo 21. diſt. Quia reſpondetur Patriarchas ex auctoritate ab ipſo Romano Põte. conceſſa pallia Archiepiſcopis concedere, ac ſubinde dici non poſſe, quod ab alio accipiunt, quam à Romano Pont. & in ipſius B. Petri corpore, iuxta prædictum ſenſum, iuncta reg. qui per alium facit lib. 6. Cætera de pallij etymologia, & uſu dicam tit. ſequenti, Deo dante, interim uide *Durand.* in rationabili diuinarum lib. 3. cap. 17. *Conrad. Brun.* de ceremon. lib. 3. cap. 4. ad finem. *Polydor. Virgil.* de inuentoribus rerum lib. 12. cap. 12. *Petr. Gregor. ſynagm.* iuris lib. 15. cap. 9. à num. 6. *Leli. Zechi.* de Republ. eccleſiaſt. tit. de ſtatu illuſtriſſ. Patriarch. num. 5. *ſtephan. Durand.* de ritibus Eccleſie lib. 2. cap. 9. à num. 41. *Hemig.* in ſum. lib. 10. cap. 31. in princ. optime *Guido Panciroli* in theſauro variarum lectionum lib. 1. cap. 20. per totum.

23 Secundum priuilegium eſt, ut vbique Crucem elatam præferre libere poſſint, præterquam in Vrbe Romana, aut vbicunque ſummus Pontifex, vel eius Legatus utens inſignijs Apoſtolice dignitatis, præſens fuerit, & habetur in d. cap. antiquam, notant ibi *Anton.* & *Abb.* in princip. *Caffan.* in catalogo gloria mundi p. 1. conſiderat. 38. concl. 4. *Petr. Gregor. ſynagm.* iuris lib. 15. cap. 9. numero 6. *Leli. Zechi.* ubi proxime num. 2. ad finem, *Henriquez d. lib. 10. cap. 29. §. 3. Gonzal.* ad reg. 8. *Cancel. gloſ.* 41. nu. 25. *Panciroli d. lib. 1. cap. 20. §. habent & aliud,* male notans *Abb.* in cap. 1. ut lite non conteſt. num. 7. contrarium uoluiffe, quod ſcilicet Patriarchæ ſolum intra prouincias ſui Patriarchatus poſſunt deferre Crucem, nam *Abb.* ibi aperte loquitur de Archiepiſcopis, in quibus veriſſimam tradit & uilem, atque receptam diſtinctionem, quam etiam repetit in d. cap. antiquam num. 10. quod ſunt quedam inſignia denotantia ſuperioritatem, ſeu poteſtatem in loco, & iſtis uti nemo poteſt extra ſuam prouinciam, abſque ſpeciali priuilegio, idem erat dicendum in Patriarchis niſi communi iure eis conceſſum reperiretur huiusmodi priuilegium in præſenti: quod autem hic ſit ſenſus d. cap. antiquam & particula illius, vbique, patet non ſolum ex ipſius

proprietate, quæ accipitur pro quocunq; loco, ego ipſe in meis Remiſſionibus de clauſulis & diſtinctionibus art. 358. num. 2. ſed magis ex limitatione, quam inferius facit tex. ille ibi, niſi in Vrbe Romana, &c. aduertit bene *Anton.* *Auguſtin.* in notis ad illum poſt collectiones adiectis, quæ exceptio regulam ſignat in contrarium, quoad omnia alia loca, in quibus Romanus Pontifex præſens non reperitur, iuxta reg. tex. in l. nam quod liquide §. ult. ff. de penu. legata, cum citatis in libello de principijs utriusque iuris lib. 6. nu. 5. Quedam autem ſunt inſignia denotantia dignitatem perſonæ, & his uti poteſt Archiepiſcopus, vel ſimilis Prælatus extra loca ſui territorij, ueluti portare annulum, vel celebrare cum Mitra, & Baculo, ut notat *gloſ.* quam ſequuntur omnes ibi, in *Clem. Archiepiſcopo* de priuileg. uel etiam quod poſt ſe caudam portari faciat, pertinet enim hoc ad perſonæ dignitatem, & inceſſus decentiam, notant idem *Abb.* & ex eo *Panciroli* loco proxime citato, aduertens habitum huic fuiſſe quorundam Palatinorum Principis Conſtantinopolitaniſed ad Græcos recurrere non oportet, & ſatius eſt dicere illos ex noſtris ſumptiſſe. Ex quibus circa hoc priuilegium ferendi Crucem inter Archiepiſcopos & Patriarchas illa apparet differentia quod Patriarchis iure communi datum eſt vbique, Archiepiſcopis uero intra prouinciam, iuxta tex. in d. *Clem. Archiepiſcopo*, *Zechi d. tit. de ſtatu illuſtriſſ. Patriarch.* num. 6.

24 Nam extra prouinciam Archiepiſcopi Crucem deferre non poſſunt, niſi illi, quibus ſpeciali Sedis Apoſt. priuilegio fuerit conceſſum, ut probat tex. in d. cap. 1. ut lite pendente.

25 Alia quoad hoc inter eos eſt differentia, quia Patriarchæ Crucem ligno tranſuerſario gemino conſtante præferunt, cuius lignum ſuperius tranſuerſum breuius eſt, inferius longius, Archiepiſcopis uero intra ſuam prouinciam vnus dumtaxat tranſuerſi ligni Crucem præferre permittitur, ut optime obſeruat *Cuiac.* in paralip. ad titulum de foro competen. in cap. ſane 3. in fine, *luſt. Lipſi.* in notis ad ſuos de Cruce libros, *Iac. Greſer.* de ortu s. crucis p. 3. in deſcriptione Crucis *Vuerdeane,* verſ. verum cum circa, *Iaym. Bleda* in traſſ. ſanctæ Cruce ſc. 7. *Henon. Roman.* p. 3. de Republ. Chriſtiana lib. 2. cap. 6. ad finem, & lib. 3. cap. 6. etiam ad finem.

26 Tertium priuilegium eſt quod ad eos in omnibus cauſis ſuarum prouinciarum poſſit prouocari, ut reſert tex. in d. cap. antiquam verſ. in omnibus.

27 Ratio autem formalis huius priuilegij in eo conſiſtit, quia ſecundum ordinarias regulas appellatio gradatim, non uero omiſſo medio eſt interponenda l. Imperatores 21. in princip. ff. de appellat. ubi omnes, & ultra ordinarios *Socin. reg.* 39. *Marama* de ordine iudiciorum p. 6. cap. de appellat. à nu. 368. & alij de quibus *Alphan. collect.* 892. quibus adde *Garciam Falconum reg.* 32. & pleniffime poſt multos, quos reſert *Sigismundus Scaccia* de appellat. quaſt. 7. à princip. ita ſcilicet ut inter eccleſiaſticos iudices ab Archidiaconis, & alijs inferioribus Prælatiſ ad Episcopum, & ab Episcopum ad Archiepiſcopum, & ſic ab inferiori ad ſuperiorem immediatum iudicem interponatur appellatio cap. dilecti 66. de appellat. c. Romana in princip. & §. Ab Archidiaconis, & §. debet, & §. ult. cod. tit. lib. 6. proſequuntur *Petr. Gregor. de appellation.* lib. 4. cap. 2. *Scaccia d. quaſt.* 7. à n. 32. & 86.

28 Patriarchis tamen ipſo iure ſingularis hæc prærogatiua

prærogatiua indulgetur, vt ad eos omnibus suarum prouinciarum locis licita sit appellatio, atque ita *tex. in d. cap. antiquam* esse intelligendum; quia alias nullum concederet priuilegium Patriarchis contra principium illius *tex. ibi*, renouantes priuilegia, & hanc esse communem sententiam computatis Auctoribus post *Imoc. & Host.* concludit ibi *Abb. num. 7. & 8.* sequitur *Petr. Gregor. Synagm. lib. 15. cap. 9. num. 6. Lali. Zechi. d. tit. de statu illustri. Patriarch. num. 4. ad finem, Maranta d. loco num. 371. & post Gambar. de officio Legat. lib. 8. quæst. 22. num. 106. de communi testatur scaccia d. quæst. 7. num. 104. Lancelot. Corrad. in templo omnium iudicum lib. 2. cap. 3. num. 9. Math. Vgoni. in tract. de præstantia Patriarchali col. 20. vers. dixi iam quædam.*

29 Non obstat *tex. in d. ca. antiquam*, ibi, saluis appellationibus ad Sedem Apostol. interpositis, quatenus hoc vt appelleretur omisso medio solo Romano Pont. concedere videtur, & quod omisso medio ad Romanum Pont. appellari possit probant *tex. in cap. omnis, 2. quæst. 6. cap. si duobus, de appellat. lib. 6. gloss. verbo reseruata in cap. quod translatione 4. de officio Legati. Anton. Scapp. in tract. iuris non scripti cap. 41. num. 2. Sigism. Scace. de appellat. quæst. 7. à num. 46. Cardin. Tusch. tom. 1. lit. A. cencel. 352. num. 51. Respondetur enim *tex. in citatis verbis* non loqui taxatiue, neque impedire quod etiam quatuor Patriarchis specialiter concedatur, quia si gradatim ad Patriarchas esset appellandum in prouincijs sibi subiectis nihil eis specialiter concederet *tex. contra mentem Pontificis in proœmialibus verbis*, ibi, Patriarchalium sedium priuilegia renouantes: quare audiendi non sunt contrarium resolucentes *Anton. in d. cap. antiquam num. 11. Cardin. num. 5. vers. nota quod ad quatuor, & alij quos refert & sequitur Henric. d. lib. 10. cap. 29. §. 3. id colligentes ex gloss. ult. in d. cap. antiquam.**

30 Quartum priuilegium est vt Patriarchæ Regibus, alijsve Principibus superiorem non habentibus æquiparentur, cum eorum instar redacti sint, quod multarum prouinciarum regimina subeant, *Cassian. in catalogo gloria mundi p. 4. consid. 9. vers. & isti. Lali. Zechi. d. loco n. 2. circa finem. Iacobat. de Concil. lib. 1. num. 137. Sebast. Medices in tract. de legibus & statutis p. 1. quæst. 12. num. 9. Gasp. Valasc. in repet. l. imperium num. 100. ff. de iurisd. omnium iudic. Andra. Gambar. lib. 2. de officio & potestate legati in princip. num. 15.*

31 Imo & summorum Pontificum priuilegijs ac prærogatiuis vtuntur iuxta *tex. in cap. renouantes 22. dist. sub illis verbis*, similia priuilegia, quæ superior Roma habet, accipiat. *& Iustinian. in auth. de ecclesiastic. titulis §. 1. collat. 9. Honor. & Theodos. in l. omni inuocatione 6. C. de sacros. Eccles. ibi*, non abque scientia viri Reuerendissimi sacrosanctæ legis Antistitis Ecclesiæ Urbis Constantinopolitana, quæ Romæ veteris prærogatiua letatur. *l. 1. & ibi gloss. verbo letetur, C. de priuileg. Urbis Constantinop. lib. 11.*

32 Vnde ratione huius Papalis similitudinis patriarchis Romani Pontificis insignijs & ornamentis vti fas est, siquidem veste ruffea indutis incedere, & equo albo phalerato, simul atque freno, & calcaribus deauratis vt eis libere liceat. *Abb. Parnorm. Host. & alij scribentes communiter in d. cap.*

antiquam, obseruant *Cardin. Iacobat. in tract. de Concil. lib. 1. num. 184. Petr. Gambar. lib. 2. de potestate Legati tit. 1. de varijs ordinarijs nomin. num. 21.*

33 Quibus & insignijs Legatus de latere, vt potest, vt notant *Anton. num. 10. Cardin. 6. Abb. 4. & alij in d. cap. antiquam, Lali. Zechi. de Repub. ecclesiastic. tit. de statu illustri. Legati num. 4. vers. vltimus, & post Martin. Laudensem resoluit Pancrola lib. 1. c. 19.*

34 Patriarcharum iurisdicção in omnes Archiepiscopos, & Episcopos suos ordinaria est & suprema, vt satis colligitur ex *can. 39. Concilij Nicæni* de octoginta ex Arabico habitis (quos quidem octoginta caute legendos esse moneo, vere enim non sunt Nicæni, qui viginti tantummodo fuere, sed ex Nicænis, alijsque longe posterioribus conflati, & vt apparet ex Concilijs etiam Græcorum, qui autem generales non sunt, aut ab Apost. Sede approbati non fuerunt, quædam etiam sunt interpretationes Nicænorū Canonum, (eademque partum vera) in hæc verba. Consideret Patriarcha, quæ Archiepiscopi, & Episcopi eius in prouincijs suis faciunt, & si quid reperiat secus, quàm oporteat, factum mutet, & disponat, vt sibi videbitur, siquidem ipse est pater omnium, & illi filij eius, sicque præest Patriarcha his omnibus, qui sub potestate eius sunt, sicut ille, qui tenet sedem Romæ, caput est & princeps omnium Patriarcharum.

35 Vnde Patriarchæ prætextu huius ordinariæ iurisdictionis dispensare possunt cum Episcopo, vel alio beneficiorum collatore sibi subiecto, qui ob malam beneficiorum collationem fuerat à Concilio suspensus *cap. graue ad fin. de præbend. ibi*, huiusmodi suspensionis sententia præter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprij Patriarchæ minime relaxetur.

36 Item etiam excommunicatos à suffraganeis suis absoluunt, licet eis suffraganei absolutionem concedere reculent, vt docent communiter Doctores per *tex. in cap. ad reprimendam 8. de Officio Ordinarij. tradit Math. Vgoni. d. tract. de præstantia Patriarchali vers. ita quandoque.*

37 Priuilegia supra relata quatuor tantum veris Patriarchis, Constantinopolitano scilicet, Alexandrino, Antiocheno, & Hierosolymitano, non vero alijs minus proprie ita appellatis, vt pote Aquilani, Grandenti, Toletano & similibus, cõpetere videtur deduci ex *tex. in d. ca. graue 29. in fine de præbendis, ibi*, aut proprij Patriarchæ minime relaxentur, vt in hoc quoque quatuor Patriarchales sedes specialiter honorentur, & ex *Extravag. sanctæ Romanæ de elect. inter cõmunes, vbi Benedictus IX. postquam dictas quatuor Patriarchales sedes sanctam Romanam Ecclesiam instituisse refert, ipsasque, inquit, multis prærogatiuis & honoribus, ac priuilegijs decorauit, quasi diceret prædicta priuilegia, quibus Patriarchæ fruuntur, proprijs Patriarchis, non vero improprijs fuisse concessa, ita Cassian. d. consider. 9. vers. alij autem. Redoan. d. cap. 16. numer. 1. Nam omnes præter illos quatuor, improprie potius, & perperam vtitata voce Patriarchæ ab omnibus solent appellari *Alber. in distiction. verbo Patriarchæ, vers. Patriarcha & Primas, Iacobat. lib. 1. de Concilijs à num. 256. Anastas. German. lib. 3. de sacrorum immunit. c. 7. nu. 11. Lali. Zechi. d. nu. 2. excepto Toletano, qui ex priuilegio Pontificio omnibus & singulis prærogatiuis, priuilegijs, ac insignijs, quæ**

- 45 Summus Pontifex ex gravissima causa potest declarare ius naturale, gentium, aut Divinum postitum.
- 46 Benedictus Aegidius Iustinus laudatur.
- 47 Titulares Episcopi infidelibus, idololatriis, vel hereticis quomodo summus Pont. constituere possint, ostenditur.
- 48 Summus Pontifex in causa ad spirituale bonum necessario potest iniquam sententiam a iudice seculari latam revocare.
- 49 Litem super iure alicuius principatus, vel alterius rei temporalis deferitur ad summum Pontif. si ex contentione, & discordia probabiliter in spiritualibus timeretur damna gravissima.
- 50 Declaratur tex. in cap. Nonit, vers. Non enim, de Iudicijs.
- 51 Coadiutorem alicui Regi, vel Principi seculari superiorem non recognoscitur potest summum Pontifex dare, quando id postulat populi scandalum, & ruina spiritualis.
- 52 Idem Summus Pontifex in capiti. Grandi de supplenda neglig. Pralat. lib. 6. processit ad illam coadiutoris dationem, quia de facto pro maiori iustificatione requisitus fuit ad eandem a pluribus Portugaliae Prelatis, & nobilibus.
- 53 Prius tamen in eo tex. poterat summus Pontifex ad eandem Coadiutoris dationem procedere de iure inuitis Iustitiam.
- 54 Ecclesiasticus index ex proterva seculari negligentia, & remissione offensarum potest cognoscere.
- 55 Petrus Barbosa Regis consiliarius, ac Regni Portugaliae Cancellarius maximus laudatur.
- 56 Refutatur intellectus asserentis ideo summum Pontificem processisse ad predictam coadiutoris dationem in terminis d. cap. Grandi, quia regnum Portugaliae illum recognoscebat etiam in temporalibus.
- 57 Portugalia regnum Romana Ecclesia censuale an veres fuerit, ostenditur.
- 58 Refertur liberatio Nuncij Apostolici de predicto censu a se recepto.
- 59 Portugalia regnum neminem in temporalibus recognoscit.
- 60 Electio per Rempubl. Lusitanam de Alphonso I. in suum Regem, veluti in publicis comitijs legitime congregata, potuit fieri absque auctoritate summi Pontificis.
- 61 Christi quinque Stigmata in celo ostensa ab Alphonso Portugaliae Rege I. in regia insignia insigni pietate suscepta fuerunt. Francia regnum diuinitus fuit approbatum, ex eo quia tria lilia, quae illi sunt adhuc Regia insignia, de Caelo missa fuerunt Clodovae.
- 62 Portugalia Reges regna Imperatorum ignavia & Mauris vindicata, virtute bellica ab ipsorum manibus vendicant.
- 63 Lusitani pertinacissime Romanis resisterunt duce Veriano.
- 64 Alphonsus primus Rex Portugaliae pro confirmatione sui Regij tituli recursum habuit ad summum Pontif. non quidem ex eo quod necessarius esset, sed ex eo quia devotione, pietate, & animi gratitudine voluit liberi, & absque ulla obligatione civili se eisdem Christi vicario B. Petro, & successoribus in suam militiam peculiari quadam, sed spirituali solum subiectione submittere.
- 65 Hispania Reges subiectionem sedis Apost. debe-
- bant ab antiquissimis etiam Regum Gothorum Catholicorum temporibus.
- 66 Hispania regnum non recognoscit Imperatorem, aliumque superiorem.
- 67 Summus Pontifex potuit transferre in personam Magni Caroli imperium a Graecis in Germanos, & disponere de Imperatoris electione, coronatione, & iuramento fidelitatis.
- 68 Constantinus Imperator in pluribus terris, & provincijs omnem temporalem potestatem, dominium, & universa Imperij iura in Ecclesiam Romanam transfudit.
- 69 Donatio de terris, & ciuitatibus Imperij illicita est, & inualida.
- 70 Princeps res Regiae Corona alienare nequit.
- 71 Rex absque popularum consensu regnum privare iure & honore suo non potest, nec illud servituti subijcere, nec illius bona donare cum magna Regiae Corona diminutione.
- 72 Rex non potest castra regni, & ciuitates alienare absque consensu omnium Principum, & populorum eiusdem regni.
- 73 Ecclesia cum leditur vincit, & magis incipit esse uberrima cum ad finem seculi erit producta.
- 74 Respondetur contrarijs fundamentis.
- 75 Fama in factis antiquis, nempe centum annorum plenam efficit probationem.
- 76 Franciscus de Caldas Pereira laudatur.
- 77 Constantini donatio auctoritate antiquissimorum gravissimorumque Patrum munita est.
- 78 In sanctissimis Ecclesijs optima mensura est donatarum rerum immensitas.
- 79 Ecclesijs quod donatur Deo redditur, a quo omne bonum, & donum optimum provenire Apostolus docet.
- 80 Constantinus ingentibus beneficijs a Deo acceptis, scilicet in curatione leprae, & victoria contra Maxentium, diuinitus promotus est ad donationem illam facientem.
- 81 Principes omnes, qui in Ecclesias munifici & liberales extiterunt de hostibus suis triumpharunt, & Imperium, seu regna ad longissimam posteritatem traduxerunt.
- 82 Constantinus non solum fecit donationem, sed cum eo satrapa, optimates, senatus, ac populus.
- 83 Populus potest Regis electionem facere ex aliquo iusto capite.
- 84 Leo III. Summus Pont. ex circumstantijs suo tempore occurrentibus postulante fine supernaturali, ac Ecclesiae defensione, potuit transferre in personam Caroli Magni imperium a Graecis in Germanos, & disponere de Imperatoris electione, coronatione, & confirmatione.
- 85 Gregorius V. Summus Pont. primus concessit illis septem Germania magnatibus, nempe tribus Ecclesiasticis, & quatuor secularibus, potestatem eligendi Imperatorem.
- 86 Imperator defensor, & advocatus Ecclesiae dicitur.
- 87 Imperialis dignitas attenta sua natura non fuit a summo Pontifice, sed ab ipso Deo mediante iure gentium.
- 88 Imperialis dignitas post Imperij translationem a summo Pontifice habetur, & ab eo instituta dicitur.
- 89 Imperium Germanicum post predictam translationem magis pendet a summo Pontifice, quam aliud quodlibet regnum.

dictis Patriarchis competunt, ut & gaudere libere, liciteque poſſet, ut ſuo loco dicemus.

38 Plura alia in hoc propoſito de præcedentia Patriarcharum, eorumque priuilegijs adducere poſſemus, ſed tam in hoc, quàm infra in vniufcuiusque Patriarchæ erectione demonſtranda parum immorari oportet, quia occupatis prouincijs illis Imperij Turcarum tyrannide non multum utilitatis afferre videtur hac de re prolixior diſputatio.

S P M M A R I U M.

- 1 Petrus inter Apoſtolos primus ab Euangelisſtis reſeſtetur, & à Chriſto Domino inter eos ſingulariter ut caput deſignatur.
- 2 Eccleſiæ Clauſes Petro præcipue, & per eum Eccleſiæ datæ fuerunt.
- 3 Petrus mittens ſe in mare ad Dominum quid deſignauit, oſtenditur.
- 4 Petrus ad Apoſtolatum ante Andream fratrem, Ioannem, & Iacobum vocatus fuit.
- 5 Petrus poſt Aſcenſionem Domini, velut ſucceſſor ipſius cepit regere Eccleſiam.
- 6 Eccleſiæ unitas ſub vno ſummo Paſtore oſtenditur.
- 7 Petrus 15. Kalend. Februar. ann. Chriſti 44. Romam venit.
- 8 Petrus Cathedram Sacerdotalem Romæ tenuit annis 25. & antea hoc temporis ſpatio in Vrbe permanſit, oſtenditur.
- 9 Roma laudatur.
- 10 Petrus inſiſti Domini Romæ Sedem Pontificiam ſiſxit.
- 11 Pado Romam iterum cruciſſigi, reſpondiſſe Dominum Petro Vrhem fugienti qui aſſerunt, oſtenditur.
- 12 Roma prima Sedes, & vniuerſalis Eccleſiæ Primatus iure diuino eſt collocatus.
- 13 Apoſtolicam Sedem an licitum ſit è Roma aliò trãſſerre, oſtenditur.
- 14 Romana Eccleſia omnium aliarum, omniumque fidelium mater eſt, & magiſtra.
- 15 Romana, & vniuerſalis Eccleſiæ Pontifex ſuccedit Petro in Eccleſiaſtica monarchia.
- 16 Summus Pont. nullum in terris ſuperiorem habet.
- 17 Ordinarius Ordinariorum, & totius Orbis eſt ſummus Pont.
- 18 ſeruus ſeruorum Dei nominatur ſummus Pont. quantum ad humilitatem, nam quantum ad poteſtatem eſt Dominus dominorum.
- 19 Summum Pontificem ſaltem in habitu habere poteſtatem ſecularem immediate à Chriſto Domino, qui deſcendunt, oſtenditur.
- 20 Summus Pont. Petri ſucceſſor, & Chriſti Vicarius nobis Chriſtum reſpreſentat.
- 21 Chriſtus Dominus dum in terris ut homo vixit, vniuerſalis fuit mundi Dominus, & Rex vniuerſorum.
- 22 Chriſtus Rex ſine propugnatoribus, ſine magiſtratu, &c. quomodo dictus, oſtenditur.
- 23 Petrus Pontificatum, & regimen totius populi Chriſtiani à Chriſto accepit.
- 24 Summus Pont. (ut verior tenet ſententia) ſuper vniuerſum Orbem ex ſummo Pontificatus officio directe non habet, etiam in habitu, poteſtatem ſecularem ab ſpirituâli diſtinctam.

25 Summus Pont. ut Chriſti vicarius ex officio ſummi Pontificatus nullam aliam poteſtatem habet, niſi eam ſolum, quam in lege vtiâ Chriſtus Dominus, quatenus homo dum in terris vixit, eidem communicauit.

26 Chriſtus Dominus temporalem monarchiam, & poteſtatem de ſaclo non exercuit, nec exercere voluit.

27 Chriſtus Dominus per ſe & directe habuit ex dono Patris excellens quoddam dominium, & poteſtatem ſuper res omnes creatas, quod non communicauit Vicario.

28 Auctoritas Chriſti Domini Math. 16. Tibi dabo clauſes regni Celorum, intelligitur de poteſtate ſpirituâli ſuprema, non vero temporali directe.

29 Cap. 1. 22. diſt. Extrauag. vnam ſanctam, de maioritate, inter comm. & Extrauag. vni. verſ. Sane, ne Sede vacante Ioan. 22. non agunt de poteſtate aliqua ſeculari ſummi Pontificis, ſed ſolum de eccleſiaſtica.

30 Cap. cum ad verum 69. diſt. intelligitur de poteſtate ſeculari formaliter ſumpta in ſuum ſinem naturalem, quam negat in ſummo Pontifice.

31 Summus Pontifex ſuper omnia negotia ſecularia habet ſufficientem poteſtatem, quando id expedierit ad ſinem ſupernaturalem aſſequendum.

32 Summus Pont. ſuper infideles habet poteſtatem temporalem gubernatiuam, quatenus opus fuerit ad deſenſionem Eccleſiæ, & ad expediendam prædicationem Euangelicam.

33 Summus Pont. directe ſuper infideles poteſtatem temporalem gubernatiuam non habet.

34 Summo Pontifici poteſtas competens qua tali non competit ei, niſi qua eſt caput ipſius Eccleſiæ, gerens ipſius Chriſti capitis vices in corpus myſticum eiſdem.

35 Summus Pontifex non habet poteſtatem in homines, niſi qua ſunt membra Eccleſiæ, mediante ſcilicet baptiſmo fideles facti, & in corporati cum Chriſto eiſdem capite.

36 Infideles immediate ab ipſa natura poteſtatem ſupremam ciuilem habent, itant per eam gubernari poſſint ſuo modo in ordine ad propriam conſeruationem.

37 Luſtanos arguit Auctor quia Guinea Athyopes in ſeruitutem iniuſtam redigunt.

38 Infideles non poteſt ſummus Pontifex debellare pro eo quod cum recognoſcere nolint in dominum ſuum, & totius Orbis temporalem.

39 Auctoritas Eccleſiaſtica 10. Regnum à gente in gentem, &c. intelligitur de ſola poteſtate, & punitione diuina Maieſtatis.

40 Summus Pontifex, aut quilibet alius Princeps fidelis non poterit infideles quantumuis ſceleratos, utpote ipſius imperio non ſubiectos, priuare ſua ipſorum poteſtate ciuili publica, & dominio rerum ſuarum.

41 Infidelium terras inter reges Portugalie & Caſtellæ optimo iure poſuit diuidere ſummus Pontifex Alexander 6. ſub ea conditione, ut in conuerſionem prædicatorum infidelium tenerentur mittere prædicatorum Fidei.

42 Hiſpanie & Luſitania Reges quando, & à quibus per ignotas terras, & ignota maria Indias ſcrutari miſerunt.

43 Commertium omnibus fecit commune ius gentium.

44 Rationes expendantur, quibus motus Alexander Sextus commiſit Portugalie, & Caſtellæ Regibus prædicationem Euangelicam, & conuerſionem infidelium curam, negotium & commertium.

- 90 Summus Pontifex Imperatorem poteſt depo-
nere.
91 Summus Pont. poteſt electionem de Imperatore im-
probare, ſi ei idoreus non videretur.
92 Imperium tranſferre in aliam gentem poteſt ſummus
Pont.
93 Imperio vacante iuriſdictio, regimen, & diſpoſitio
eius deuoluitur ad Summum Pontificem.
94 Summus Pontifex in ordinem ad finem ſupernatu-
ralem poteſt abrogare leges ciuiles ſcriptas, & non ſcri-
ptas, approbantes peccata ſubditorum, & pro illis premia
concedentes.
95 Ampliatur ad leges ciuiles peccata venialia ſolum
approbantes.
96 Lex canonica in foro ciuili ſeruanda eſt quan-
do agitur de peccato, etiam attentata Ord. Regia Lu-
ſitanorum, quæ de quantumuis veniali etiam eſt intelli-
genda.
97 Declaratur cap. Noſit verſ. Cum enim, de Iudi-
cis.
98 Denunciatio Euangelia non obligat niſi pro loco, &
tempore, data ſcilicet commoditate, & opportunitate ex
parte denuntiantis, & denunciati.
99 Argumentum à contrariis ſenſu non valet quando ex
illo ſequeretur abſurdum.
100 Declaratur text. in capit. ult. de præſcriptionib.
ibi, quæ abſque peccato mortali &c.

DE PRIMATV ECCLE-
ſiæ Romane ſuper omnes, & de ſu-
prema Summi Pontif. poteſtate in
vniuerſum Orbem.

C A P. II.

IN D Patrem, & ad cœleſtem
Eccleſiam Ieſu Chriſto ex ter-
rena reuerſuro, neceſſe omni-
no fuit aliquem Eccleſiæ à ſe
in terris conſtitutæ Præſi-
dem relinquere, qui eius Vi-
cariam poteſtatem retineret, ad quem tanquam
iudicem, & Paſtorem omnes Chriſti ouiculæ in
terrena Eccleſia commorantes confluerent. V-
num de toto mundo ad hoc Petrum eligit Do-
minus, & ſolum ſibi ſubſtituit, & in officio
Vicarium, & in Magiſterio ſucceſſorem, qui
& vniuerſarum gentium vocationi, & omnibus
Apoſtoliſ, cunctiſque Eccleſiæ Patribus præ-
ponatur: vt quamuis in populo Dei multi Sa-
cerdotes ſint, multique Paſtores, omnes tamen
proprie regat Petrus, quos principaliter regit
& Chriſtus. Hic igitur primus Apoſtolorum
appellatur ab Euangelis Matth. 10. Marc. 3.
& Luca 6. qui in capitulis, vbi nomina Apo-
ſtolorum enumerant, ſemper primo loco re-
ceſſent Petrum. Et Dominus noſter Ieſus
Chriſtus, vbi primum B. Petrum, quem à
mundi initio Vicarium ſuum deſtinauerat, in
terris vidit ad ſe à fratre Andræ adductum,
illico ei vni dixit: Tu es Simon filius Iona, tu

vocabere Cephas, quod interpretatur Petrus
Baron. tom. 1. annal. Eccleſ. an. Chriſti 31. cap. 20.
Chriſtus enim, vt docet Paulus, Petra fuit, no-
men ſuum Petro communicauit, vt hac nomi-
nis deriuatione Chriſtus nobis oſtenderet ſe Pe-
tro ſuas vices, & poteſtatem aliquando com-
miſſurum. Hic enim cum interroganti Do-
mino, quem homines eſſe dicerent filium ho-
minis, aliis referentibus opinioniones aliorum, ip-
ſe velut inter cæteros primus cum eum eſſe
Chriſtum Dei viui Filium reſponſiſſet, audire
promeruit: Tu es Petrus, & ſuper hanc pet-
ram ædificabo Eccleſiam meam Matth. 16.
quod D. Auguſtin. de verbis Domini exponens, ita
ait: Tu es Petrus à petra dictus, quam con-
feſſus es, quam cognouiſti dicens: Tu es Chri-
ſtus Filius Dei viuis, & ſuper hanc petram,
ideſt, ſuper me ipſum Filium Dei, ædificabo Ec-
cleſiam meam. Rogavi pro te Petre, vt non de-
ficiat fides tua, & tu aliquando conuerſus con-
firma fratres tuos, Luc. 22. Ex quo manifeſtum
eſt in Petro omnes contineri, rogans enim pro
Petro, pro omnibus rogare dignoſcitur. Simon
quia diligis me plus hiis, pſce agnos meos, Io.
21. Solus ideo Petrus, vt caput, & Princeps
reliquorum Apoſtolorum pro omnibus ſoli-
citus, auſus à Chriſto petere, qua mercede ipſum
ſequuturi eſſent, Matth. 19. Ab illo initium tan-
quam à capite, & maiore ſumpſit ipſe Chriſtus
in lotione diſcipulorum, Baron. tom. 1. Annal.
Eccleſiæ ann. Chriſti 33. capite 38. in ſin. verbaque ſin-
gulariter ei dixit, tanquam vni Paſtori, qui eius
exemplo cæteris præfuturus humilitatem eius
imitaretur, Ioan. 13. Magnum certe excellen-
tiæ Petri indicium fuit, quod cum vnum An-
gelus ſpeciatiim nominauit, dum dicit. Sed ite,
dicite Diſcipulis, & Petro, quia præcedet vos
in Galilæam, ibi eum videbitis ſicut dixit vobis
Marc. 16. Non exiguum præſtantia Petri indi-
cium quoque eſt, quod primus in monumen-
tum Chriſti intrauerit, qui primus Chriſti vice,
ideſt auctoritate, & poteſtate in Eccleſia eſſet
functurus; potuerat enim Ioannes prior ingre-
di, quippe qui curſu præuenerat Petrum, ſed
id muneris omnium maiori Petro permiſit,
Ioan. 20.

2 Eccleſiæ clauis, ideſt Ordinis, & iuriſdictionis,
ſiue etiam præeminentiæ, & poteſtatis Petro præ-
cipue, & per eum Eccleſiæ datas fuiſſe Sanctorum
Patrum testimonijs facile probari poteſt, nam Beda
in homilia de feſto Apoſtolorum ſuper illud Matth. 16.
Quodcunque ligaueris, &c. ſit ait. Qui Regem
cælorum maiori præ cæteris deuotione confeſſus
eſt, merito præ cæteris ipſe collatis clauibus regni
cæleſtis donatus eſt. Quod ſi omnibus Apoſtoliſ
ſimul dictum eſſe reperias, non tamen aliis ſine
ipſo, ſed ipſi ſine aliis attributum eſſe cognosces li-
gandi, & ſoluendi à Domino facultatem, vt quod
non alii ſine ipſo, ipſe ſine aliis poſſet ex priuile-
gio ſibi collato à Domino, & conceſſa plenitudi-
ne poteſtatis. Huic Dominus oues ſuas paſcendas
vocabulo tertio repetito comiſit, vt alienus à grege
Dominico cenſeatur, quiſquis eum etiam in ſuc-
ceſſoribus ſuis noluerit habere Paſtorem. Sic etiam
dum Dominus apparuiſſet in littore diſcipuliſ nau-
igantibus ſciens Petrus quod Dominus eſſet, ſe
miſit in mare, & aliis nauigio venientibus ip-